

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

НАСТАВНА ПРОГРАМА

ИСТРАЖНИ РАБОТИ СО ГЕОЛОШКО КАРТИРАЊЕ

ИЗБОРНА
III година

ГЕОЛОШКО-РУДАРСКА И МЕТАЛУРШКА СТРУКА

Геолошко-рударски техничар

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ИСТРАЖНИ РАБОТИ СО ГЕОЛОШКО КАРТИРАЊЕ

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: геолошко-рударски техничар техничар

1.2.2. Струка: геолошко-рударска и металуршка струка

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовните профили

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1 Трета година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Изборен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По постигањето на целите од изборната наставна програма ***истражни работи со геолошко картирање*** ученикот се стекнува со знаења и вештини и се оспособува:

- да ги опишува постапките на тектонското испитување;
- да изготвува геолошки карти на седиментни карпи;
- да изготвува геолошки карти на магматски карпи;
- да ги разликува метаморфните и седиментните карпи;
- да го чита аероснимки;
- да се оспособува за тимска работа.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно постигање на зацртаните цели од изборната наставна програма ***истражни работи со геолошко картирање*** потребни се предзнаења од наставните предмети: ***физика, минералологија и практична настава*** втора година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Темаатски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и предмети
1. ТОПОГРАФСКА ОСНОВА	8	Ученикот: - да ги дели топографските картите според размерот; - да нанесува картирани единици на топографски карти; - да изработува основна мрежа со помош на потребните инструменти; - да ги одбележува стојните точки; - да врши корегирање на настанатите грешки.	Наставникот со објаснување го претставува делењето на топографски листови според разме1:1000000 до 1: 10000; преку објаснување ги нанесуваат картираните единици на топографската основа.	Петрографија Практична настава трета година
2.АЕРОСНИМАЊЕ	6	- Да разликува топографска основа од авио снимка; - да ги чита авио снимки со помош на одредени елементи; - да го сфаќа тродимензионалниот изглед на снимката со помош на стереоскоп; - да пренесува податоци од снимката на топографската основа.	Преку готови авионски снимки го објаснува начинот на добивање на основни податоци на теренот, кои се потребни за овозможување на читањето на снимката; Преку примери се објаснува читањето на авиоснимките со џепни и	Петрографија Практична настава трета година

			кабинетски стереоскопи.	
3. ТЕКТОНСКИ ИСПИТУВАЊА	18	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги дефинира поимите за тектонски структури; - да мери елементи на склопот; - да разликува механички од литолошки прекини врз основа на генезта; - да разликува линеари и планари; - да ги нанесува измерените податоци на координатни системи, хистограми, крива на фреквенција, положајна точка и друго; - да црта ознаки за структурни елементи; - да изработува структурни карти. 	Објаснување на елементите на склопот, планерите, линерите, механичките и литолошките прекини е преку скици и макети; Објаснување на просторната ориентација на линерите и планерите и објаснување на можностите на нивно нанесување, скицирање на полигони, хистограми, криви на фреквенци и положајна точка.	Петрографија Практична настава трета година
4. ПРИНЦИПИ НА ГЕОЛОШКО КАРТИРАЊЕ		<ul style="list-style-type: none"> - Да ја сфаќа потребата од тимска работа; - да ги познава подготовките за начинот на теренската работа; - да разликува картирање на тим од поединец; - да даде терослед на текот на испитување тп; - да собира податоци од терен; 	Применување на тимска работа Цртање на форми на тектонски структури и одредување на нивната положба во просторот и мерење на елементите коплетирање на опремата за геолошко картирање на терен.	
5. КАРТИРАЊЕ НА СЕДИМЕНТНИ КАРПИ	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава начините на испитување теренски и лабораториски; 	Презентирање на методите на седименти на теренско и	Петрографија Практична настава трета

		<ul style="list-style-type: none"> - да го одредува литолошкиот состав со различни методи; - да ги прикажува графички литолошките ознаки за седиментните карпи; - да ги класифицира елементите на слојот; - да ги одредува дебелините и секфенците во слојот; - да ги разликува боите според изгледот на седиментот; - да ја одредува староста на седиментните; - да ги распознава фосилите во седиментите; - да ги претставува со ознаките. 	<p>лабораториско испитување;</p> <p>Во почеток се врши прво релативно грубо, а потоа прецизно одредување на литолошкиот состав и вршење класификација на седиментите според постанокот, склопот, составот и друго;</p> <p>Графичко прикажување со литолошка ознака на геолошките карти, столбови и профили;макроскопско одредување на дебелината на слоевите на седиментните карпи;</p> <p>Опишување на конкординатните и дискоринатните слоеви;</p> <p>Одредување на бојата на седиментите: примарни и секундарни;</p> <p>Применување на паленттиолошки, литолошки и стратиграфски методи за одредување на староста како и ознаките.</p>	<p>година</p>
--	--	--	---	---------------

6. КАРТИРАЊЕ НА МАГМАТСКИ КАРПИ	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава плутонските облици кај карпите; - да издвојува картирани единици според склопот и староста; - да ги претставува карпите со симболи и бои; - да ги одредува границите помеѓу околните карпи; - да картира вулкански комплекси; - да користи графика за вулканите; 	<p>Преку скици со објаснување на различните видови на плутонски облици;макроскопско одредување на составот на склопот на плутонот; Цртање литолошки ознаки за киселите, базичните и ултрабазичните карпи, како и нивното претставување; Представување на разликата според составот, склопот и староста на вулканските карпи; Цртање на литолошките ознаки за вулканските карпи и претставување со симболо и бои.</p>	Петрографија Практична настава
7. КАРТИРАЊЕ НА МЕТАМОРФНИ КАРПИ	4	<ul style="list-style-type: none"> - Да го разбира постанокот на метаморфните карпи; - да користи графика кај метаморфните карпи; - да го одредува склопот кај метаморфните карпи. 	<p>Објаснување на факторите на метаморфизмот, цртање на литолошки ознаки на метаморфните карпи и нивно претставување со симболи и бои; Споредување на на</p>	

			склопот во однос на магматските и седиментните карпи.	
8. КАРТИРАЊЕ НА КВАРТАРНИ СЕДИМЕНТИ	3	- Да ги распознава квартните седименти по состав, старост и генеза; - да ги претставува со литолошки ознаки.	Објаснување и цртање на најмладите творевини и нивните ознаки.	Петрографија Практична настава трета година
9. ТОЛКУВАЧ	8	- Да прибира податоци за толкувач; - да ја разбира улогата на толкувачот; - текстуално се опишани да ја толкува содржината на толкувачот.	Во толкувачот текстуално се опишани картираните единици и сите податоци кои неможат графички да се прикажат на карта, профил и столб.	

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на наставниот предмет **истражни работи со геолошко картирање** - изборна програма се применуваат следните наставни методи и форми на наставна работа: демонстрација, дискусија, решавање на нови проблеми, решавање на стари проблеми, фронтална работа, работа во групи и по потреба индивидуална работа.

Активностите на ученикот се искажуваат на следниот начин: со слушање, прибележување, скицирање, откривање на законитости, споредување, работење во група и индивидуално.

Активностите на наставникот се искажуваат со: зборување, дискусии, демонстрирање, поставување на прашања, организирање на работа во групи, како и индивидуална работа,

4.3. Организација и реализација на наставата

Воспитно - образовната работа по изборниот наставен предмет **истражни работи со геолошко картирање** се реализира во специјализирани училници или кабинет. Кабинетот или специјализираната училница треба е да е опремена со шеми, слики,. Исто така, да се организираат посети во соодветни институции.

Наставниот предмет е застапен со два часа неделно, во две полугодија, во трета година.

4.4. Наставни средства и помагала

За ефикасна реализација на програмските цели на изборниот наставен предмет **истражни работи со геолошко картирање** треба да се користат дидактички помагала: графоскоп, скици, слики, слајдови, фолии, разни вивдови на концентрати.

Литература за наставниците може да бидат учебниците кои ја обработуваат застапената проблематика и одговараат на поставените програмски цели. Доколку нема соодветни учебници, потребно е наставникот да изготвува наставен материјал.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците врши перманентно преку писмено проверување по секоја завршена тематска целина. Исто така, се оценуваат и извештаите на учениците од реализираните посети. Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на наставната програма се постапува согласно законската регулатива.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по изборниот наставен предмет *истражни работи со геолошко картирање* треба да ги поседува следните персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е психофизички здрав, да го познава литературниот јазик на кој се изведува наставата и кирилското писмо, да нема говорни мани, да е комуникативен и отворен за соработка, да има соодветно професионално образование, со или без работно искуство, да ја сака педагошката работа, да е добар организатор, креативен и подготвен за примена на иновации во воспитно - образовната работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставата по изборниот наставен предмет *истражни работи со геолошко картирање* ја реализираат кадри со завршени студии по геологија и со здобиена педагошко - психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард на простор за наставниот предмет

Воспитно - образовната работа по овој наставен предмет се реализира во специјализирана училница и кабинети, кои треба да се опремени со потребните наставни материјали и опрема според Нормативот за опрема по соодветниот предмет.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај 2007 година

7.2. Состав на работната група:

1. Виолета Грујевска, советник раководител, Центар за стручно образование и обука - Скопје
2. Блаже Гаврилов, дипл. инж. геолог, наставник, „Наум Наумовски -Борче”- Пробиштип
3. Љупчо Поповски, дипл. инж. геолог, наставник, „Таки Даскало”- Битола
4. Анита Мартиновиќ дипл. инж. геолог, наставник, „РЕК-„Битола”

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 1.09.2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Изборната наставна програмата по **истражни работи со геолошко картирање** ја одобри (донесе) Министерството за образование и наука со решение бр. 11-4401/1 од 12.06. 2007 година.